

TÖREBODA KOMMUN
kommunen@toreboda.se

2024-01-15

1 (18)

Dnr- SI 2023: 6831

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid Töreboda
Centralskola i Töreboda kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Töreboda Centralskola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Namnbyte

Den 1 juli 2023 genomförde Skolinspektionen ett namnbyte från *regelbunden* kvalitetsgranskning till *planerad* kvalitetsgranskning. Detta påverkar ingenting vad gäller granskningens innehåll och genomförande.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Töreboda Centralskola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla arbetet med att följa upp och analysera elevernas kunskapsresultat för att prioritera utvecklingsåtgärder.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Undervisningen behöver anpassas så att den stödjer och utmanar alla elever oavsett kunskapsnivå.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar för att eleverna ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver fortsätta utveckla arbetet med att skapa samsyn och gemensamma förhållningssätt i arbetet med studiero på skolan.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömningar och betyg ges i låg utsträckning.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp och analysera eventuella skillnader i lärarnas bedömningar och betyg ur ett likvärdighetsperspektiv.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **19 augusti 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till

Skolinspektionen.Linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till,

Skolinspektionen, Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till

Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2023: 6831) i de

handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ledning och organisation

Rektorn ger lärarna förutsättningar att samverka. Av insänd dokumentation samt intervjuer med rektorn och lärarna framgår att det finns en mötesstruktur som ger lärarna möjlighet att samverka i frågor som rör undervisning, liksom möjligheter till samverkan mellan elevhälsan och lärarna. Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår att rektorn styr vissa av mötena och deltar i flera av dem, men att ämneskonferenserna organiseras av lärarna. Lärarna och rektorn uppger att det ämnesmässiga samarbetet till viss del sker i mindre lärargrupper på lärarnas eget initiativ.

Det sker i begränsad omfattning ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen. Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår att utifrån ett initiativ på huvudmannanivå sker det riktade insatser i syfte att elever ska fullfölja sina studier. Inga satsningar eller återkommande möten som syftar till att främja kollegialt lärande förekommer dock i nuläget. Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår dock att det finns planer för att lärarna ska genomföra auskultationer hos varandra.

Arbets- och förhållningssätt skiljer sig delvis åt mellan personal på skolenheten. Av intervjuer med rektorn och representanter för elevhälsan framgår att arbetet med kränkingsanmälningar har utvecklats och att anmälan av frånvaro sker effektivt. Av intervjuer med rektorn, lärarna och elevhälsan framgår dock att även om det finns många nedskrivna rutiner så skiljer sig arbets- och förhållningssätt åt mellan lärare och arbetslag. Detta gäller till exempel åtgärder vid bristande studiero, tillsägelser vid kränkningar och skolans så kallade basöverenskommelser för lektionerna vilka innebär att det ska finnas bildstöd, timer, en beskrivning av vad som ska göras på lektionen

samt när och hur det ska ske. Lärarna uppger att en orsak till att arbetet skiljer sig åt är att skolan är utspridd på flera byggnader och att de oftast träffar de kollegor som ingår i samma arbetslag. Av granskningen framgår dock att ett arbete för att främja gemensamma förhållningssätt mellan personal och elever avseende trygghet och studiero nyligen har initierats, och att elevhälsan har börjat följa upp att lärare följer basöverenskommelserna i undervisningen.

Obehöriga lärare introduceras och får stöd på skolenheten. Av intervjun med rektorn framgår att det sker en gemensam introduktion för alla nyanställda. Obehöriga lärare får också stöd i planering och utformning av undervisningen samt vid bedömning och betygssättning i form av schemalagda möten med behöriga lärare.

Jämställdhetsarbete

Rektorn leder och styr skolans jämställdhetsarbete i begränsad omfattning. Av insänd dokumentation och av intervjun med rektorn framgår att elevernas kunskapsresultat följs upp med avseende på kön. Av insänd dokumentation samt av intervjuer med rektorn, lärarna och representanter för elevhälsan framgår dock att skolledningen inte bedriver något strategiskt jämställdhetsarbete, och rektorn uppger att frågor om kunskapsresultat samt trygghet och studiero har behövt prioriterats före detta område. Lärarna uppger dock att det behövs ett arbete med pojkars beteende och attityder till skolarbetet. Av intervju med rektorn framgår vidare att hen inte följer upp att jämställdhetsuppdraget integreras i undervisningen. Den bild rektorn får av lärarnas arbete baseras på att lärare pratar med rektorn om sina undervisningsidéer i frågor om kön och jämställdhet.

Uppföljning, analys och förbättringsåtgärder

Rektorn gör en begränsad uppföljning av elevernas kunskapsresultat. Av insänd dokumentation samt intervjun med rektorn framgår att hen får tillgång till kunskapsresultat från huvudmannen avseende måluppfyllelse i samtliga ämnen och årskurser. Rektorn får vidare en sammanfattning av lärarnas analys av kunskapsresultaten i sina egna ämnen, med fokus på årskurs 9. Rektorn fokuserar dock uppföljningen på resultaten för eleverna i årskurs 9 jämfört med föregående läsår och jämfört med resultat på de nationella proven. Av nationell statistik över slutbetygen i årskurs 9 i Töreboda Centralskola, läsåret 2022/23, framgår att 62,7 procent av eleverna uppnådde kunskapskraven i alla ämnen och att andelen elever som var behöriga att söka till yrkesprogram var 69,1 procent. I jämförelse med genomsnittet i riket var skolans resultat lägre för dessa variabler. Motsvarande andelar för genomsnittet för riket var 73,2 procent re-

spektive 85,2 procent. Av nationell statistik framgår dock att skolenhetens kunskapsresultat avseende dessa variabler har förbättrats något under läsåret 2022/2023 jämfört med de två föregående läsåren.

Vidare framgår av granskningen att rektorns analys av kunskapsresultaten är begränsad. Av insänd dokumentation samt intervju med rektorn framgår att eftersom hen inte har något verktyg för att granska elevernas progression över tid är det inte möjligt att göra en analys av deras kunskapsutveckling. Rektorn uppger dock att ett nytt verktyg för att stödja en sådan analys är beställt av huvudmannen.

Rektorn följer till viss del upp undervisningens kvalitet. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att rektorn ibland gör kortare observationer av undervisningen med fokus på trygghet och studiero men att dessa inte är systematiska och inte har undervisningens kvalitet som huvudsakligt fokus. Lärarna uppger dock att samtal med rektorn om undervisningen sker på ämneskonferenser och i elevhälsomöten, och rektorn uppger att hen via samtal med personalen har identifierat ett utvecklingsbehov avseende att arbeta med anpassningar i undervisningen. Rektorn följer dock inte upp att värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen. Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår att rektorn inte på något strukturerat sätt säkerställer att värdegrundsuppdraget omsätts i ämnesundervisningen. Lärare som vill ta upp sådana frågor i undervisningen söker istället upp rektorn på egen hand för att diskutera sina idéer. Vidare visar granskningen att rektorn följer upp lärarnas förutsättningar att bedriva sitt arbete. Av intervjuer med både rektorn och lärarna framgår att rektorn för kontinuerliga samtal med lärarna om deras behov av till exempel läromedel, resurser i undervisningen eller schemafrågor.

Rektorn fattar till viss del beslut om utvecklingsåtgärder och fördelning av resurser utifrån kartläggning och analys. Av intervjun med rektorn framgår att skolan har förlorat stödresurser på grund av nedskärningar. Utifrån en bild av kommande ökade stödbehov hos eleverna har skolledningen därför arbetat med att effektivisera elevhälsoteamets arbete samt förbättra samarbetet mellan elevhälsoteam och lärare. Vidare har skolledningen utvecklat arbetet med att kartlägga elevfrånvaro utifrån att frånvaron är hög. Andra exempel på utvecklingsbehov skolledningen har identifierat är att utveckla och följa upp arbetet med lektionsstruktur och att det finns behov av att arbeta mer med trygghet och studiero. Av intervjun med rektorn framgår att insatserna som har genomförts hittills inte har utvärderats.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla arbetet med att följa upp och analysera elevernas kunskapsresultat för att prioritera utvecklingsåtgärder.

Skolinspektionen bedömer att rektorn i begränsad omfattning följer upp elevernas kunskapsresultat och analyserar vad som orsakar och påverkar dem. Av offentlig statistik framgår att skolenhetens kunskapsresultat ligger lågt jämfört med riket, och att så har varit fallet under en treårsperiod. En begränsad uppföljning och analys påverkar möjligheterna att bedriva ett utvecklingsarbete.

Av 4 kap. 3-4 § skollagen framgår att rektorn på enhetsnivå systematiskt och kontinuerligt ska planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Av Skolverkets allmänna råd med kommentarer om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98, s. 26) framgår att rektorn bör sammanställa resultat och se till att det finns underlag som visar hur förutsättningarna för och genomförandet av utbildningen påverkar måluppfyllelsen. Vidare framgår (s. 31-32) att rektorn tillsammans med personalen och utifrån uppföljningen bör analysera vad i enhetens verksamhet som påverkar och orsakar resultaten och måluppfyllelsen. Det är viktigt att rektorn analyserar och bedömer enhetens samlade resultat och utvecklingsbehov på såväl grupp-, klass- som enhetsnivå. Analyser av elevernas kunskapsresultat är en grundförutsättning inför prioriteringen av åtgärder för ökad måluppfyllelse.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att utveckla uppföljningen så att den omfattar samtliga årskurser och ämnen, och utvecklar analysen om vad som påverkar och orsakar resultaten och måluppfyllelsen för skolenheten. Genom att identifiera tänkbara orsaker till resultaten förbättras också rektorns möjligheter att vidta adekvata och träffsäkra åtgärder, liksom möjligheter att följa upp och utvärdera effekterna av utvecklingsinsatser.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Målfokus, variation och aktivt lärarstöd

Undervisningen är varierad och balanserad och eleverna får ett aktivt lärarstöd. Av intervjuer med lärarna framgår flera exempel på hur de arbetar för att variera sina lektioner med olika uppgifter och arbetssätt för eleverna. Detta sker genom att exempelvis växla mellan genomgångar, eget arbete, arbete med problemlösning, arbete i grupp och diskussioner. I de observerade lektionerna visades en variation som var balanserad i relation till lektionsinnehållet. Av intervjuer med elever framgår dock att graden av variation varierar mellan ämnen där vissa ämnen har mer av genomgångar och enskilt arbete. Vidare framgår av intervjuer med lärare, elever och rektorn att lärarna förklarar lektionsinnehållet för eleverna och stödjer eleverna om de inte förstår. I Skolinspektionens observationer gavs exempel på att lärare följer upp att eleverna följer med på lektionerna liksom att de kommer igång med och håller i sitt skolarbete.

Undervisningen är delvis strukturerad. Av intervjuer med lärare och elever ges en samstämmig beskrivning av att eleverna ofta får en tydlig beskrivning av området och vad de ska arbeta med när de påbörjar ett nytt arbetsområde. Som tidigare har nämnts har en uppföljning av att lärarna följer basöverenskommelserna som en del av lektionsstrukturen påbörjats. Det framgår dock av intervjuer med elever samt observationer att eleverna sällan får någon sammanfattning av lektionsinnehållet vid lektionens slut.

Elevernas delaktighet i undervisningen och sitt eget lärande

Eleverna ges möjligheter att reflektera över sitt eget lärande. I intervjuer med lärare och elever ges exempel på hur eleverna i olika ämnen får möjlighet att reflektera över frågor som inte har givna svar, liksom hur lärarna arbetar för att det ska finnas ett tillåtande samtalsklimat på lektionerna. Vidare ger lärarna exempel på hur de låter eleverna reflektera över hur de kan använda sina kunskaper i olika sammanhang samt över hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling. Eleverna uppger att de ibland får reflektera över vad de behöver träna på i specifika ämnen. De får göra prov eller uppgifter för att få reda på hur de ligger till i sin kunskapsutveckling, och får då chans att repetera eller ställa frågor om det som de inte kan. Eleverna uppger vidare att lärare i vissa ämnen pratar med dem om strategier för studieteknik.

Eleverna ges enbart vissa möjligheter att utöva inflytande över undervisningen samt att delta i utvärdering av undervisningen. Av intervjuer med lärare och elever framgår

att eleverna ibland får önska eller rösta om vad de vill göra på lektionerna och att lärare tar in elevers synpunkter i planeringen. Av intervjuer med lärare och elever framgår dock att elevernas möjligheter att påverka undervisningen är begränsad, och handlar om påverkan av arbetsformer snarare än innehåll. Av intervjuer med lärare och rektor framgår vidare att det inte sker någon systematisk utvärdering av undervisningen, samt att rektor inte följer upp om det sker några utvärderingar. Vissa lärare utvärderar undervisningen tillsammans med eleverna, men det sker på enskilt initiativ.

Motivation och anpassning

Det förekommer inslag i undervisningen som stärker elevernas motivation att lära. Av intervjuer med lärare framgår att de arbetar på olika sätt för att motivera eleverna till studierna, till exempel genom att åskådliggöra varför det aktuella ämnesområdet är viktigt och relevant och genom att visa på kopplingar mellan elevernas tidigare kunskaper och ämnesinnehållet som de arbetar med nu. Vidare framgår av intervjuer med lärare samt av genomförda lektionsobservationer att lärare på olika sätt uppmuntrar eleverna i syfte att stärka deras självförtroende. Även av intervjuer med elever framgår att lärare uppmuntrar och motiverar dem, men att det skiljer mellan lärare i vilken utsträckning det görs uttryckligen. Av intervjuer med rektor och med representanter för elevhälsan framgår vidare att det varierar huruvida lärare har höga förväntningar på eleverna.

Undervisningen är till innehåll och arbetssätt i varierande utsträckning anpassad till aktuell elevgrupp och till elevernas enskilda behov. Av intervjuer med rektor och representanter från elevhälsan framgår exempel på hur lärare i vissa ämnen arbetar för att både utmana elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling och att ge anpassningar för elever som behöver mer stöd. Det finns dock en variation där andra lärare i lägre grad arbetar med stöd eller anpassningar. Av intervjun med rektor framgår att skolledningen har identifierat ett behov av utvecklingsarbete när det gäller att anpassa nivån på undervisningen till eleverna, samt tydliggöra ett förhållningssätt som innebär att elevernas svårigheter möts genom att anpassa och förändra undervisningen. Av intervju med representanter för elevhälsan framgår att specialpedagogen har gjort lektionsobservationer där fokus har varit på hur lärarna kan justera undervisningen utifrån elevernas behov snarare än att fokusera på enskilda elevers agerande.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer

Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Undervisningen behöver anpassas så att den stödjer och utmanar alla elever oavsett kunskapsnivå.

Skolinspektionen bedömer att lärare visserligen arbetar med att anpassa undervisningen så att den utmanar samtliga elevgrupper. Samtidigt framgår av granskningen att förekomsten av ett sådant arbetssätt varierar på skolenheten. Ett utvecklingsarbete har dock påbörjats avseende anpassning av undervisningen.

Av 1 kap. 4 § skollagen framgår att elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. Enligt 3 kap. 2 § skollagen ska alla elever ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som lätt uppfyller de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin utveckling.

Skolinspektionen rekommenderar därför att mot bakgrund av skolenhetens kunskapsresultat behöver rektorn fortsätta med att utveckla arbetet med att säkerställa att samtliga elever får tillräckliga anpassningar i undervisningen samt utmaningar utifrån sin egen kunskapsnivå.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar för att eleverna ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero, men utvecklingsområden finns.

Trygghet

Det pågår ett förebyggande och främjande arbete för att åstadkomma en trygg miljö för eleverna. Av intervjun med rektorn framgår att skolan arbetar med de tre trygghetsregler som har följt eleverna sedan grundskolans start. Dessa innebär bland annat att alla får vara med i gemenskapen och att ingen elev bestämmer över någon annan. Av intervjun med representanter för elevhälsan framgår att de som en del av skolans förebyggande arbete bland annat har lektioner, samtal och temaveckor om värde-

grundsfrågor. Skolenheten har även ett utvecklat samarbete med andra aktörer, exempelvis socialtjänst, polis och ungdomsmottagning. Vad gäller arbete mot kränkande behandling framgår av intervjuer med rektorn och lärare att ett arbete har inletts för att nå ett gemensamt förhållningssätt för hur lärare ska agera vid kränkningar eller bråk, vilket i nuläget inte är på plats. Vidare framgår att rutinen för anmälan av kränkande behandling har förtydligats, vilket har lett till fler inkomna anmälningar än tidigare. Av intervjuer med elever framgår att de får i uppdrag att prata om hur de ska vara mot varandra ifall det har skett en incident rörande till exempel mobbning. Eleverna uppger också att de har någon att vända sig till ifall de skulle bli utsatta för en kränkning.

Skolledningen kartlägger regelbundet elevernas upplevelse av trygghet och vidtar åtgärder utifrån identifierade behov. Av insänd dokumentation samt av intervjun med rektorn framgår att eleverna genomför en kommungemensam enkät om trygghet och studiero varje år och att elevrådet får ta del av enkätresultaten. Vidare framgår att utifrån personalens analys av enkätresultaten har samsyn kring regler och förhållningssätt, trygghet och studiero samt språkbruk och förhållningssätt i sociala medier identifierats som områden som behöver fler insatser. Av intervjuer med rektorn, representanter för elevhälsan och elever framgår dock att eleverna överlag känner sig trygga. Rektorn uppger att tryggheten i korridorer, matsal och raster är i fokus för skolans trygghetsarbete. Skolledningen har identifierat vissa platser som upplevs som mindre trygga, och där har åtgärder vidtagits så som att flytta skåp eller stänga vissa utrymmen. Vidare är arbetslagsassistenter närvarande vid otrygga platser på skolan samt mellan olika lektioner, och personal har i uppdrag att vara ute i korridorer, vid raster och vid busshållplatsen.

Studiero och lugn miljö

Det pågår ett förebyggande och åtgärdande arbete för att åstadkomma studiero och en lugn miljö, men arbetet kan utvecklas. Av intervjun med rektorn framgår att huvudfokus i skolans arbete ligger på att utveckla tryggheten på skolan, vilket i sin tur ska leda till studiero i klassrummet. Det förebyggande arbete som specifikt riktas mot studiero innefattar att eleverna har fasta placeringar i klassrummen, att mobiltelefoner ska lämnas in till läraren, samt basöverenskommelser som ger lektionerna en förutsägbar struktur och en lugn och samlad lektionsstart. Dock framgår av intervjuer med elever att lärares förhållningssätt när det inte är studiero varierar, och av intervju med rektorn framgår att lärarna har efterfrågat gemensamma verktyg och ett gemensamt arbete för studiero. Av intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsan framgår att ett

arbete som leds av två förstelärare har inletts för att skapa ett gemensamt förhållningssätt kring studiero. Arbetet ska även inkludera eleverna. Av elevintervjuer framgår att de inte ofta diskuterar frågor om studiero och att de inte har varit involverade i att ta fram skolenhetens ordningsregler.

Skolledningen kartlägger kontinuerligt elevernas upplevelse av studiero. Av Skolinspektionens enkät som genomfördes vårterminen 2023 visar att arbetsron på lektionerna behöver förbättras. På frågan "Hur ofta är det arbetsro på lektionerna?" svarar 66 procent av de elever i årskurs 8 på skolenheten som besvarat enkäten att det sker ibland eller sällan. Motsvarande andel för samtliga deltagande elever i årskurs 8 är lägre, 56 procent. Av intervjuer med eleverna framgår dock att de upplever att det huvudsakligen är studiero och att de kan koncentrera sig på lektionerna. Av intervju med rektorn framgår att eleverna genomför en kommungemensam enkät om trygghet och studiero varje år där skolenhetens resultat redovisas separat. Av intervju med representanter för elevhälsan framgår att de har varit och observerat i klasser där studieron har fungerat mindre bra.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver fortsätta utveckla arbetet med att skapa samsyn och gemensamma förhållningssätt i arbetet med studiero på skolan.

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver fortsätta att utveckla ett gemensamt arbete för att skapa studiero. Skolinspektionen ser positivt på det arbete som har initierats, men arbetet behöver utvecklas så att det finns en samsyn i kollegiet och eleverna behöver involveras i arbetet. Av granskningen framgår att arbetet för studiero kopplas samman med arbetet för trygghet. Av Skolinspektionens rapport om Skolors arbete med trygghet och studiero (2020, sid. 5) framgår att även om trygghet och studiero ofta nämns tillsammans och att det kan finnas en ömsesidig påverkan dem emellan, är det inte samma sak. Tryggheten hänger ofta ihop med skolans värdegrundsarbete i stort och kan öka genom insatser som främjar respekt och goda relationer, medan studieron har en stark koppling till kvaliteten på undervisningen och därmed till lärarnas förutsättningar att bedriva en god undervisning. För att kunna komma tillrätta med problemen måste orsaken till dem identifieras, vilket kan underlättas genom att hålla isär begreppen trygghet och studiero.

Av skollagens 5 kap. 3 § framgår att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där undervisningen präglas av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen.

Av Lgr 22 avsnitt 2.8, Rektorns ansvar, framgår att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att fortsätta utveckla arbetet med studiero. Detta genom att tillsammans med lärare och övrig personal diskutera och nå en samsyn för gemensamma förhållningssätt och strategier avseende att skapa och bibehålla studiero. En annan del i arbetet kan vara att ge personalen förutsättningar att lära av varandra, exempelvis genom att dela goda exempel på arbetssätt med varandra. Skolinspektionen rekommenderar också rektorn att fortsätta det planerade arbetet med att föra systematisk dialog med eleverna för att nå en samsyn med dem om vad som behövs för en god studiero.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömningar och betyg ges i låg utsträckning.

Kvalitetssäkring av bedömningar och betyg

Rektorn säkerställer i viss utsträckning att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar och för att kunna sätta likvärdiga betyg. Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår att nationella prov genom rektorns styrning rättas gemensamt och anonymiserat på skolenheten. Rektorn uppger att sambedömning av uppgifter oftare sker i ämnen som har nationella prov, men att alla ämneslag har sambedömning i någon form. Lärarna uppger att rektorn förespråkar att de ska sambedöma uppgifter och prov, men att det inte sker någon styrning för att så ska ske. Arbeta med sambedömning sker på lärarnas egna initiativ och därmed inte systematiskt i kollegiet. Av intervjun med rektorn framgår vidare att hen har kännedom om att lärare använder sig av Skolverkets bedömningsstöd, men att hen inte säkerställer att lärarna använder dessa.

Rektorn ger i viss utsträckning lärarna förutsättningar för att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg. Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår att lärarna ges möjlighet att arbeta med frågor om betygssättning och bedömning på ämneskonferenser en gång per vecka, men att rektorn inte följer upp att ett sådant arbete sker. Av intervjuer med lärarna framgår att de diskuterar frågor om likvärdighet i bedömning och betygssättning i sina ämnesgrupper, men att det är en fråga som löses på olika sätt i olika ämnen och mellan olika lärare. Rektorn och lärarna uppger vidare att det inte finns en samsyn om betygssättningen i några ämnesgrupper och därmed kan bedömningar mellan lärarna skilja sig åt. Rektorn har dock styrt att vissa ämneskonferenser ska behandla bedömning och betygssättning.

Uppföljning och analys av bedömningar och betyg

Rektorn följer i låg grad upp och analyserar eventuella skillnader i bedömningar och betyg ur ett likvärdighetsperspektiv. Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår att huvudfokus i analysen av betygssättningen är på relationen mellan terminsbetyg och resultat på nationella prov, vilka enbart omfattar vissa ämnen på skolenheten och enbart rör årskurs 9. Av intervjuer med rektorn och lärarna och av officiell statistik framgår att resultaten på de nationella proven inte avviker markant från terminsbetygen, men att betygen ligger något lägre än resultaten på proven. Av intervjun med rektorn framgår att hen i övrigt inte har följt upp eventuella avvikelser i betygssättningen mellan lärare, och att uppföljningen huvudsakligen utgår från signaler om eventuella avvikelser från ämneslagen. Av intervjuer med lärarna framgår att de inte har haft samtal om eventuella avvikelser i betygssättningen med rektorn.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp och analysera eventuella skillnader i lärarnas bedömningar och betyg ur ett likvärdighetsperspektiv.

Skolinspektionen bedömer att rektorn i begränsad utsträckning följer upp och analyserar lärarnas bedömningar och betyg ur ett likvärdighetsperspektiv. Fokus ligger för närvarande på relationen mellan betyg och resultat på nationella prov i årskurs 9, vilket ger en begränsad analys avseende både årskurser och ämnen, och i övrigt förlitar sig rektorn på lärarnas egna analyser.

Av 1 kap. 9 § skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas. Vidare anges i 3 kap. 14 §

skollagen att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar.

Av Kommentarer till Skolverkets allmänna råd om betyg och provning (SKOLFS 2022:417, s. 48) framgår att för att kunna göra ändamålsenliga analyser av resultaten behöver statistik för betyg i de olika ämnena tas fram, sammanställas och analyseras. Rektorn behöver kunna analysera om det finns avvikelser mellan till exempel betyg och nationella provbetyg i olika undervisningsgrupper. Det kan även handla om att undersöka skillnader till exempel utifrån kön eller socioekonomiska faktorer. Rektorn kan också analysera betygsfördelningen mellan olika elevgrupper i ämnen där det inte finns nationella prov. Om avvikelser eller skillnader förekommer behöver rektorn undersöka om dessa är motiverade eller inte. Rektorn behöver vara särskilt uppmärksam på återkommande mönster.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn på ett systematiskt sätt följer upp och analyserar lärarnas bedömningar och betyg för att kunna säkerställa en rättvis betygssättning av god kvalitet. Detta arbete bör omfatta jämförelser av skillnader i betyg inom och mellan alla ämnen och årskurser. Utifrån dessa analyser behöver rektorn också föra diskussioner med betygssättande lärare om principerna för en rättvisande och likvärdig betygssättning, både i ämnen med och utan nationella prov, samt jämföra skolenhetens betyg med betygen på andra skolor och med betygen totalt i riket.

På Skolinspektionens vägnar

X Anders Berggren

Beslutsfattare
Signerat av: Anders Berggren

X Mats Pellbring

Föredragande
Signerat av: Mats Pellbring

I handläggningen av ärendet har även utredaren Cecilia Johansson medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 6 lektionsobservationer.
- 2 gruppintervjuer med elever.
- 2 gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan dels den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i bedömningar och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med bedömningar och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 22-23 november 2023. Besöket genomfördes av utredarna Mats Pellbring och Cecilia Johansson.

Töreboda Centralskola är en kommunal grundskola med undervisning i årskurs 7-9. På skolan går 277 elever. Vid skolan arbetar 37 lärare. Skolans arbete leds av en rektor.